

Accurante J.-P. Migne. – Paris, 1860. – Т. 91. – Col. 672D–673A.

20. Maximus Confessor, sanc. Opusculatæ o logica et polemica ad Marinum // Patrologia ecursus completus. Series graeca / Accurante J.-P. Migne. – Paris, 1860. – Т. 91. – Col. 11.

21. Maximus Confessor, sanc. Capita Quinquies Centena. Centuria IV // Patrologia ecursus completus. Series graeca / Accurante J.-P. Migne. – Paris, 1865. – Т. 90. – Col. 1303.

Марчук А. Т., аспірант кафедри культурології, релігійоведення і теології Черновицького національного університету імені Юрія Федьковича (Черновці, Україна), E-mail: iam_marchuk@ukr.net

Здоровье разума: восточнопатристический концепт структурно-функциональных особенностей

Аннотация. Выяснено значение, специфику функциональной способности и назначения разумной силы души человека в богословско-антропологическом синтезе идей мыслителей восточной патристики. Освещается святоотеческий подход к интерпретации и четкого понятийного определения составляющих мыслительной силы – ума, разума, рассудка. Раскрыты особенности их взаимосвязи, структурно-функционального устройства, возможности оздоравливающего генезиса и достижения совершенства.

Ключевые слова: Бог, душа, ум, разум, рассудок, здоровье.

Marchuk O., post-graduate student at the department of culture, religion, and theological studies, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, (Chernivtsi, Ukraine)E-mail: iam_marchuk@ukr.net

Health of Mind: Eastern patristic concept of structural and functional features

Abstract. The study present reveals theological and anthropological thynsesis of ideas of eastern patristics representatives on subject sphere of conceptualization of function, meaning, functional capacity and purpose of soul's smart power. Patristic approach to the interpretation and clear notional definition of mental strength's components – mind, intellect, reason in terms of insight dimensions of eastern patristic ontology within categorical opposition "insight – energy" is a key ideological source of solution of such anthropological issues including specificity of their correlation, structural and functional composition, principles of healing genesis and excellence. The author defines peculiarities of composition of soul's smart power; its energetic manifestation in two cognitive abilities: lower (intellectual and cognitive) – active and higher (intuitive and above discursive) - contemplative. The method of thematic analysis was applied to study thoroughly the immense volume of the material under analysis. Methodological basis of the present article comprises: genetical analysis of the methodological connection of ontology and anthropology of eastern patristics; structure-functional analysis that was applied in the process of establishing the essence of the basic principles, as well as placement of appropriate semantic components in the structure of the notions under analysis, structural interrelation and interdependence, sequence of functional deployment, development perspectives and achievement of health of all the elements of soul's smart power. It is proved that healthy state of reasonable force of soul results in virtuous praxis (acts) as well as acquired knowledge in the process of natural and supernatural contemplation, revealing in wisdom, which is characterized by prudence, integrity of all its components, preconditioned by unity with God.

Keywords: God, soul, mind, reason, health.

УДК 130.2

Міняйло В. С.,

аспірант кафедри філософії

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

(Київ, Україна), E-mail: vitalii.miniailo@gmail.com

СТРАХ ЯК ОДНА З УМОВ ВИНИКНЕННЯ ПОТРЕБИ У МОДЕЛЮВАННІ ТА ПРОГНОЗУВАННІ В СУСПІЛЬНІЙ СФЕРІ

Анотація. Мета даної статті розглянути страх, як одну з причин виникнення потреби в створенні електронної держави. Дана стаття посилається на теорії страху, які розгля-

дають останній як двигун прогресу. З розвитком суспільства, яке відбувається в процесі пошуку відповідей на ті питання, які лякають людство: «як забезпечити собі їжу? дах? безпеку?» – Виникають більш складні питання: «як захистити своє майно? як регулювати закон? як забезпечити свою свободу і незалежність?».

З розвитком суспільства збільшується число повсякденних ризиків. Планування стає невід'ємною частиною життя кожної людини. Жага знати і контролювати пояснюється прагненням убезпечити себе, уникнути ризиків. Так і боязнь втратити контроль над власним життям і опинитися у владі тоталітарного устрою приводить людину до думки про електронну державу, як найбільш прийнятну і безпечну форми управління. На прикладах Кіберсіна і ЗДАСа розглядаються перші спроби комп'ютеризувати суспільство.

Підсумок цієї статті в тому, що спроби усунути ризик появи диктатора все ще робляться людством. Один з найбільш сучасних і перспективних способів вирішення цього завдання - електронна держава.

Ключові слова: Кіберсін, ЗДАС, електронна держава, системи електронного управління, страх, суспільство ризиків.

На сьогоднішній день ні в кого не виникає сумнівів стосовно необхідності передбачувати, прогнозувати та розраховувати майбутнє. Ми розраховуємо бюджет на місяць, плануємо як будемо проводити час через пів року, рік, і зовсім не дивуємося, коли чуємо, що вчені визначили, що запасів корисних копалин на Землі вистачить ще на кілька десятків років, і ще менше дивуємося прогнозам погоди на тижні вперед. Прогнози стали невід'ємною частиною людської реальності, вони не просто полегшують життя, вони є необхідністю задля нормального підтримання життя. Звичайно, сучасне суспільство все ще не навчилося передбачати усі ризики, але значно про двинулося в цьому напрямку.

Питання передбачуваності майбутнього так чи інакше виникали у свідомості людини із самого зародження її виду. Homo sapiens, тобто людина розумна, тому і розумна, що наділена здатністю ставити запитання та знаходити на них відповіді. Одним із найважливіших питань, поставлених людством перед Всесвітом є питання майбуття. Дане питання важливе не лише з теологічної точки зору, яка прогнозує Кінець Світу майже в кожній відомій релігії світу. Наприклад, християни вірять у те, що настане Судний день і кожен отримає те, чого вартий. В інших світових релігіях також є свій Кінець Світу, він пов'язаний не стільки з прогнозами, скільки зі світобаченням людини, адже у всього має бути початок і кінець. Спроби передбачити майбутнє ми знаходимо у працях Августина Блаженного, Фоми Аквінського та інших.

Проте, не лише релігійний зміст знаходить відображення у питаннях, пов'язаних із передбаченням майбутнього, але і значно більш приземлені питання виживання, розвитку, прогресу. Так, вміння передбачувати розливи Нілу дозволили Стародавнім єгиптянам побудувати могутню аграрну державу. Астрономією, наукою, що дозволяла прогнозувати погодні умови на основі гороскопів займалися вавилоняни, стародавні греки, перси та інші. Так, Клавдій Птолемей у праці «Тетрабіблос» описав систему, згідно з якою конкретні зодіаки наділялися певними характеристиками, такими як вологість, тепло, холод, сухість і т.д. [1]

Та не лише погодні умови та природні катаклізми хвилювали людей минулого. Раціональні страхи холоду та голоду можна було легко пояснити, та не всі страхи мають раціональне коріння. Одна із перших спроб класифікувати страхи людей належить Епікурові, який намагався раціоналізувати уявлення людей про страхи. Він вважав, що причина страху полягає у неправильній взаємодії між людьми та богами, точніше у нерозумінні форм такої взаємодії. Тобто наявність невідомої складової – воля богів, потойбічне життя, – основна причина виникнення нерационального страху.

Іншим стародавнім грецьким мислителем, що цікавився природою страху був Платон. Він розглядає страх як соціальний стан членів суспільства, яке потребує втручання та уваги з боку керівників – законодавців.

Так чи інакше, спроби передбачити майбутнє - невід'ємна риса людства. І це не дивно, з огляду на те, що незнання приводить до виникнення відчуття страху. Щоб перестати боятися людині потрібно мати уявлення про те, яким буде її завтрашній день. Звідси виникають потреби у плануванні і т.д. І якщо раніше ацтеки боялися, що може не зійти Сонце і тому приносили жертви богам, то сьогодні було знайдено вже багато відповідей на питання минулого. Тим не менш, нове знання призводить до нового незнання. Тобто змінних у сучасному світі стало значно більше. Звичайно, людство навчилося вирішувати такі проблеми як неврожайний рік, які раніше призводили до трагедій. Так, в Ірландії в 1845–49 роках був страшний голод і лише за чотири роки населення країни за різними даними скоротилося на 20–25%.

Звичайно, тепер Сонце в уяві людини більше не криваве божество, а небесне тіло, «поведінка» якого передбачена на багато років вперед. Проте уява людства та гонитва за пошуком відповідей стала причиною розгалуження сфер людського життя на мільйони аспектів. Сучасному досліднику не достатньо спостерігати за рухом небесних тіл, аби зрозуміти, що Сонце – просто зірка, яка буде і далі освітлювати нашу планету. Для забезпечення суспільства, в якому ризики очікують на людину на кожному кроці необхідні значно більш потужні засоби прогнозування. Таким чином, прогнозування майбутнього – необхідність для нормального, продуктивного функціонування суспільства.

Із розвитком наукової думки, розвивалися уявлення про майбутнє світу і людини в ньому. Наукові та емпіричні дані прийшли на зміну стародавнім релігійним та міфічним уявленням. Прогнози більше не мають загадкового характеру, вони стали одним із методів дослідження реальності. Сьогодні прогнози робляться за допомогою математичних моделей, які враховують величезну кількість змінних. Як вже зазначалося вище, прогнози розробляються на різних рівнях осягнення дійсності. Від планів на завтрашній день, до прогнозів поведінки небесних тіл, виснаження ресурсів Землі, польотів у космос і пошуків ліків від невиліковних хвороб.

Моделювання та прогнозування реальності може бути використане не лише в контексті природничих наук, але і задля прогнозування поведінки суспільства. Дані методи використовуються суспільствознавчими науками, аби виявити потенційні загрози, визначити як люди будуть поводитися в тих, чи інших умовах, покращити рівень життя, створити нове, безпечне суспільство, позбавлене ризиків. Ульріх Бек вводить у науковий обіг поняття «суспільства ризиків», це поняття використовується для опису нових сучасних пізньомодерних суспільств, у яких процеси виробництва та споживання супроводжуються небезпеками, загрозами та ризиками [2]. Ризики – це співвідношення вірогідності настання негативних наслідків, знання яких дозволяє визначити схеми, завдяки яким можна уникнути негативних наслідків. Сучасне суспільство характеризується неможливістю уникнення ризиків, але прогнозування дозволяє зменшити небажані наслідки або взагалі забезпечити себе. На думку Ульріха Бека суспільна єдність та солідарність, які раніше виникали з метою досягнення певного блага, наприклад вироблення продовольчих товарів, продуктів вжитку та розкоші, тепер виникають із спроб забезпечити себе, тобто люди об'єднуються для подолання страху.

Страх – біологічна потреба людини, він як і біль, попереджує мозок про небезпеку, але життя у постійному страху, в якому знаходиться сучасний індивід не є корисним. Страх це емоція, яка має бути підконтрольна раціональному мисленню людини. Варто також усвідомлювати, що страхи можуть виникати безпідставно, або на підставі недійсних даних [3]. Страхи можуть бути сконструйовані, тому важливо контролювати їх. Тим не менш, на думку Бека, саме страхи – найміцніший рушій суспільного розвитку у сучасному модерному суспільстві. Керуючись страхами, людина намагається знаходити відповіді, адже страх виникає із незнання.

Людські страхи змінювалися в ході історичного розвитку. Деякі страхи минулого втратили свою актуальність (страх перед хижими тваринами, страх перед божества-

ми і т.д.), а деякі лише перетерпіли певних змін, не дивлячись на нову форму, зміст залишився тим самим. Також страхи можуть варіюватися в залежності від культурних особливостей, для деяких культур характерний страх втрати свободи вибору, коли для інших навпаки сам вибір викликає відчуття тривоги, через необхідністю його здійснювати.

До страхів, що побутували у минулому і не дійшли до сьогодення, варто додати ті страхи, які були універсальними за всіх часів. До них належать такі первинні страхи як боязнь смерті, хвороби, самотності, війни, втрати незалежності і т.д. Люди завжди боялися голоду і навіть тепер, коли проблему постачання харчів принаймні в країнах першого і другого світів вирішено, цей страх не зникає. І якщо раніше ці страхи втілювалися у трактати про кінець світу з переліком усіх атрибутів божественної кари (як то нашестя саранчі, що знищить врожаї; кривавий дощ, який зіпсує воду; чума, що забере багато життів), то, на сьогоднішній день, людство бореться із страхами від находячи відповіді на основні питання виживання: як вберегти себе від голоду, хвороб, війни і т.д.?

Не дивлячись на те, що переважно культура визначає оцінку ризиків та виникнення страхів, які можуть бути розглянуті як елементи масової культури, страхи є реальним атрибутом людського буття. І якщо вчені борються зі страхами, відшукуючи відповіді на все нові і нові питання, то звичайні люди більше зацікавлені в можливості контролювати власне життя, аби забезпечити себе.

Технічний прогрес, в переважній більшості розвивався як наслідок спроби людини захистити себе. Щоб захистити себе від голоду необхідно забезпечити себе гарними врожаєми. Щоб зберегти здоров'я, треба мати оселю, захищену від спеки та холоду. Вежі, замки, міські стіни – все це захищає людину.

Пошуки відповідей призводять до все глибшого осягнення власної суті. Люди усвідомлює свою владу та свою незалежність. З'являються страхи втрати свободи, поневолення. Ці страхи і досі існують, просто тепер людина боїться не стати рабом, а жити у державі, яка б не дослухалася до її волі. Після кривавого досвіду побудови комуністичного світу людство боїться диктатури.

Сучасне суспільство приймає форми державних інститутів, функції яких направлені на боротьбу зі страхами. Звичайно, існують різні форми державної влади і устрою, не можна з яких, ставить собі на меті комфорт та задоволення потреб населення. Проте, найбільш розповсюджена форма – демократична, по суті, має відображати волевиявлення народу, а воля народу в тому, щоб забезпечити себе всім необхідним та захистити від постійних, переслідуючи страхів. І, якщо раніше людина боялася хижаків та погодних катаклізмів, нині, прогрес дозволяє звернути увагу на подолання інших, соціальних страхів.

Диктатура виникає тоді, коли вся влада зосереджується в руках однієї людини. Людство намагалося розв'язати цю проблему протягом багатьох століть, пропонуючи різні форми влади, які б забезпечили людство від влади диктаторів. Починаючи із Платонівської «Держави», або навіть раніше, було розроблено багато різноманітних варіантів уникнення диктатури. Ідеї Томаса Мора і Томазо Кампанелли в певній мірі живуть і на сьогоднішній день. Проте прикрий досвід побудування утопії на прикладі комунізму в Радянському Союзі застерігає людей від нових спроб. Тим не менше, саме в Радянському Союзі, свого часу, були нові спроби розв'язати вічну проблему страху перед диктатором.

Розвиток науки та виникнення перших комп'ютерів, тоді ще обчислювальних машин, дозволив вийти за рамки пошуків відповіді серед суспільства. Навіщо намагатися знайти найбільш надійну форму забезпечення себе від тиранії інших людей, якщо можна жити в суспільстві, керувати яким буде взагалі не людина, а машина. Звісно керуючись потребами людей.

Спроба втілити схожий проект у життя відбувалася в Радянському Союзі. Пропозиція про перебудову управління економікою СРСР шляхом створення

загальнодержавної автоматизованої системи управління народним господарством країни на основі ЕГСВЦ містилося в листі Кітова Н. С. Хрущову, який він послав у ЦК КПРС 7 січня 1959 року. У цьому листі він запропонував створити загальнонаціональну комп'ютерну мережу багаточільового призначення, призначену для планування і управління економікою в масштабі всієї країни. Там же Кітов запропонував Уряду СРСР створити єдиний координуючий загальносоюзний орган по АСУ – «Госкомупр». Кітов вважав, що створення Госкомупра, дозволило б вести роботи по АСУ за узгодженими централізованим планам і було б свідченням того, що вище керівництво СРСР підтримує створення ЗДАС [4]. Проте спершу радянська влада не підтримала цю ідею і рятувати її довелося директорів інституту кібернетики АН СРСР В. Глушкову. В ході розробки проекту ЗДАС його фактично було поділено на два етапи: територіальний та галузевий. Починаючи з 1962 року керівником проекту був В. Глушков, який долучив до розробки ЗДАСу Кітова. Останній був помічником і заступником Глушкова по роботам, що проводилися в області автоматизованих систем управління в оборонних міністерствах [5].

З 1965 року концепція ЗДАСу була змінена із територіальної на галузеву. Окрім територіальних АСУ планувалось також створення республіканських, але вході застосування плану Глушкова було вирішено, що вклад в республіки надто витратний для бюджету і створення додаткових опорних розрахункових центрів було скасовано, а їх функції а також функції по оперативному управлінню процесами керування поточними матеріальними потоками між суб'єктами виробничої діяльності було покладено на територіальну систему Держзабезпечення СРСР [6].

Згідно з планом Глушкова ЗДАС мав базуватися на галузевих АСУ, які планувалися, щоб забезпечити автоматизоване комп'ютерне економічне керівництво в рамках кожної окремої галузі СРСР з одного боку, і територіальних АСУ, з іншого. Проектування ЗДАС було завершено на початку 1990-х років, у зв'язку з переходом країни від соціалістичних методів управління економікою до ринкових.

ЗДАС зазнавав критики з боку економістів, оскільки його звинувачували в бездуховності та математизації. Відомий радянський економіст Г. Попов вбачав у цій системі небезпеки, і казав, що вона нагадує «електронний фашизм».

Інша спроба створити електронну державу належала чилійцям. Кіберсін – проект централізованого комп'ютерного управління плановою економікою, керівником якого був Стаффорд Бір. «Кіберсін» реалізовувався в Чилі за президентства Сальвадоре Альєнде в 1970–1973 роках. Тогочасне становище чилійської економіки було досить непривабливим. Нестабільна політична ситуація призвела до повної дестабілізації економіки. У таких складних умовах народилася ідея спробувати повністю перебудувати систему управління економікою – поставити її на наукову основу. За рекомендацією одного з великих діячів Народної єдності Фернандо Флореса чилійський уряд звернувся за допомогою до відомого англійського кібернетика Стаффорд Біра. Останній без роздумів погодився, закинувши всі свої першочергові справи. Ще б пак, адже жодна, навіть найбагатша, держава не запропонувала реалізувати його ідеї на практиці. Як говорив Бір, капіталістичні країни ніколи не визнавали кібернетику як інструмент управління, вона їм була не потрібна [7].

Вчений виходив з того, що економіка – це складна система, що постійно змінюється, і ситуація змінюється щохвилини. Звичайні методи управління економікою на це не зважають. Ринкова економіка не дозволяє цього робити, жоден власник підприємства не видасть всієї інформації. Ефективне управління в масштабах країни може ґрунтуватися тільки на прозорій економіці. У Чилі до 1972 року була націоналізована велика частина промислових підприємств, тому їх можна було об'єднати в одну систему.

Керуюча програма створеної системи отримала назву Cyberstrider, вона була написана чилійськими інженерами у співпраці з британськими вченими. За допомогою телексів система поєднала 500 підприємств в мережу Cybernet. Вся інформація

в реальному часі надходила в кімнату управління, яка перебувала в Президентському палаці «Ла Монеда» в Сантьяго. В системі було передбачено чотири рівні управління (підприємство, галузь, сектор економіки, глобальний рівень), і вона мала алгедонічний зворотній зв'язок. Якщо проблема не розв'язується на нижчому рівні за певний проміжок часу, то автоматично відбувалася її ескалація на більш високий рівень прийняття рішення (до глобального).

Введення такої системи знищило необхідність у величезній армії бюрократів. Управління країною могло б стати дійсно справою народу, а не еліти. Крім того, «Кіберсін» в принципі не міг діяти в недемократичних умовах. Адже для ефективного управління економікою потрібно знати потреби всіх людей. Для цього передбачалися т.зв. алгедонічні прилади. Це були «електронні опитувачі» населення, що встановлюються за місцем проживання або роботи. Можна було дізнатися реакцію населення на дії уряду. Наприклад, уряд вранці видає указ, вдень він вже вводиться по всій країні, а ввечері вже відома реакція населення. Про такий зворотній зв'язок в режимі реального часу не може мріяти жоден сучасний демократичний уряд! На підприємствах алгедонічні прилади передбачалися скрізь, а узагальнюючий вимірник розташовувався на вході в завод і в кабінеті директора. В кінці дня ступінь задоволення відображався на моніторі у вигляді функції і надходив в ситуаційну кімнату.

Неважко здогадатися, який удар завдала б ця система по капіталізму, який до цих пір оголошують найефективнішим з точки зору економіки. Тому місцева буржуазія і її північні патрони ні на хвилину не послаблювали війну. «Кіберсін» вводився в дуже важких умовах і був введений лише частково. Країну буквально трясло від економічної блокади, саботажу, диверсій, терактів.

У 1972 році, під час загальнонаціонального страйку, завдяки Кіберсіну уряд організував постачання в столицю продовольства за допомогою 200 вантажівок, які залишилися вірними уряду, в обхід страйкуючих 50 000 водіїв. Але після перевороту 1973 року центр управління Кіберсіна був зруйнований, оскільки новий уряд визнало даний проект непривабливим.

«Кіберсін» так і не запрацював на повну потужність (тільки 60 підприємств, що входять в соціально-промислову сферу, були приєднані до системи), але навіть те, що він показав - досить, щоб підтвердити перевагу науки перед стихією ринку. Впровадженню кібернетичної системи перешкоджали об'єктивні причини: нестача коштів, комп'ютерна неграмотність фахівців, відсталість техніки, постійний саботаж.

Створення комплексних систем, подібних «Кіберсін» і ЗДАС, означало б перехід до наступного етапу розвитку не тільки в економіці, але і безпосередньо в суспільстві. Управління, в якому немає місця корупції та непрофесіоналізму, яке доступне кожному, а не тільки обраним, спричинить за собою новий тип організації суспільства. Ось що записав Бір після страйку Греміо: «Автономні, самостійні групи організувалися так, щоб захистити інтереси найближчих сусідів, потім цілих сіл і навіть колективів цілих організацій, а тим часом сам виробник отримав вихід прямо на споживача. такий розвиток подій загрожував знищенню торгівлі як такої, а разом з нею, звичайно, і Греміо». Характерно, що простий народ, який часто був неписьменним, відразу ж відчув переваги цієї системи і підтримував нововведення. Не потрібно було закінчувати університети, щоб зрозуміти, що в їх розпорядженні знаходиться не тільки потужний інструмент для подолання кризи, але і єдино можливий засіб для справжньої демократії.

Тим не менш, Кіберсін, так само як і ЗДАС зазнав критики і був звинувачений у бездуховності. Проте на сьогоднішній день серед найбільш розвинутих країн світу спостерігається популяризація ідей електронного управління суспільством, в основі яких лежать цифрові технології, що сприяють полегшенню зворотного зв'язку, про який говорили Вінер і Бір. Так, директор Центру демократії і технологій Дж. Демпсі

заснавив, що «електронна держава» являє собою використання інформаційно-комунікаційних технологій для перетворення уряду з метою зробити його більш доступним для громадян, ефективнішим і більш підзвітним. Однак з цього визначення зовсім не випливає, що перехід до «електронного уряду» повинен ознаменуватися зростанням числа комп'ютерів в кабінетах чиновників. Навпаки, згідно з цим визначенням, він повинен привести до зміни взаємин між державними службовцями та іншими громадянами.

Таким чином, перші спроби створити ідеально безпечну державу, позбавлену ризиків створення тоталітарного режиму провалилися. Тим не менш, людство все ще не знайшло відповіді на це питання, тому спроби продовжуються. І вже зараз електронне врядування – реальна альтернатива, яка може розглядатися як крок назустріч державі для людей.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Птолемей К. Тетрабіблос [Електронний ресурс] / К. Птолемей. – Режим доступу: http://inolib.org/antique_/antique_ant/klavdiy-ptolemey-tetrabiblos.html (дата звернення 20.06.2016) – Назва з екрана.
2. Бек У. Суспільство ризику. На шляху до другого модерну / У. Бек – М.: Прогрес-Традиція, 2000. – 298 с.
3. Катастрофическое сознание в современном мире в конце XX века [Электронный ресурс] / Под редакцией: Шляпентоха В., Шубкина В., Ядова В. – Режим доступа: www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Katastr/01.php (дата звернення 20.06.2016) – Назва з екрана.
4. Ледокол. Страницы биографии А. И. Китова. / Ред. и сост. В. А. Долгов и В. В. Шилов // Информационные технологии. – 2009. – № 3. Приложение. – 32 с.
5. Деркач В. П. Академик В. М. Глушков – пионер кибернетики / В. П. Деркач – К.: Изд-во Юниор, 2003. – 384 с.
6. Кузнецова Т. С. К истории Института экономики РАН (АН СССР): домыслы и реалии. / Т. С. Кузнецова – М.: Ин-т экономики РАН, 2005. – 68 с.
7. Отоцкий Л. Стаффорд Бир & Киберсин-2006 / Л. Отоцкий // Компьютерра : журнал. – Москва: 20-04-2006. – № 15.

REFERENCES:

1. Ptolemei K. Tetrabiblos [Tetrabiblos] [Electronic resource]. – Access mode: http://inolib.org/antique_/antique_ant/klavdiy-ptolemey-tetrabiblos.html
2. Bek U. Suspilstvo ryzyku. Na shliakhu do druhoho modernu [Community risk. Towards the second modern] – М.: Prohres-Tradytsiia, 2000. – 298 s.
3. Katastroficheskoe soznanie v sovremennom mire v kontse KhKh veka [Catastrophic consciousness in the modern world in the late twentieth century] [Electronic resource] / Pod redaktsiye: Shlyapentokha V., Shubkina V., Yadova V. – Access mode: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Katastr/01.php
4. Ledokol. Stranitsy biografii A. I. Kitova [Icebreaker. Biography of A. I. Kitov] / Red. i sost. V. A. Dolgov i V. V. Shilov // Informatsionnye tekhnologii. – 2009. – № 3. Prilozhenie. – 32 s.
5. Derkach V. P. Akademik V. M. Glushkov – pioner kibernetiki [Academician Glushkov - the pioneer of cybernetics] – К.: Izd-vo Yunior, 2003. – 384 s.
6. Kuznetsova T. S. K istorii Instituta ekonomiki RAN (AN SSSR): domysly i realii. [On the history of the Institute of Economics Academy of Sciences (USSR): fantasies and realities], М.: In-t ekonomiki RAN, 2005. – 68 s.
7. Ototskiy L. Stafford Bir & Kibersin-2006 [Stafford bir & Kibersin-2006] // Komp'yuterra : zhurnal. – Moskva: 20-04-2006. – № 15.

Миняйло В. С., аспирант кафедры философии Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт» (Киев, Украина), E-mail: vitalii.miniailo@gmail.com

Страх как одно из условий возникновения потребности в моделировании и прогнозировании в общественной сфере

Аннотация. Цель данной статьи рассмотреть страх, как одну из причин возникновения потребности в создании электронного государства. Данная статья ссылается на теории страха, которые рассматривают последний как двигатель прогресса. С развитием обще-

ства, которое происходит в процессе поиска ответов на те вопросы, которые пугают человечество: «как обеспечить себе еду? кров? безопасность?» – возникают более сложные вопросы: «как защитить свое имущество? как регулировать закон? как обеспечить свою свободу и независимость?»).

С развитием общества увеличивается число повседневных рисков. Планирование становится неотъемлемой частью жизни каждого человека. Жажда знать и контролировать объясняется стремлением обезопасить себя, избежать рисков. Так и боязнь потерять контроль над собственной жизнью и оказаться во власти тоталитарного устройства приводит человека к мысли об электронном государстве, как наиболее приемлемой и безопасной форме управления. На примерах Киберсина и ОГАСа рассматриваются первые попытки компьютеризировать общество.

Итог данной статьи в том, что попытки устранить риск появления диктатора все еще предпринимаются человечеством. Один из наиболее современных и перспективных способов решение данной задачи – электронное государство.

Ключевые слова: Киберсин, ОГАС, электронное государство, системы электронного управления, страх, общество рисков.

Minyailo V., postgraduate student of the Department of Philosophy of the National Technical University of Ukraine «Kiev Polytechnic Institute», (Kiev, Ukraine), E-mail: vitalii.minyailo@gmail.com

Fear as one of the conditions of occurrence of the need for modeling and forecasting in the public sphere

Abstract. *The purpose of this article is to consider fear as one of the causes of the need for the creation of e-government. This article refers to the fear theory, which consider «Fear» as the engine of progress. With the development of society, which takes place in the search for answers to the questions that frighten mankind: «how to ensure their own food? shelter? Security?» – there are more complex issues: «How to protect your property? how to regulate the law? how to ensure humans freedom and independence?». Approaches to understanding the category of «fear» are considered by the ancient Greek philosophers – Plato and Aristotle, and till modern theorists, who have their views on this issue.*

The concept of «fear» is considered, along with the concept of risk, there is analysis of the «risk society», authored by Ulrich Beck.

While society became more progressive, there is an increasing of the number of daily risks. Planning becomes an integral part of everyone's life. Everyone needs to know much more information to control their lives due to the desire to protect themselves, to avoid risks. And the fear of losing control over their own lives and be at the mercy of the totalitarian apparatus leads a person to think about the electronic state, as the most acceptable and safe form of government. There are some examples like Cybersyn and OGAS, which were considered to be the first attempt to computerize society. OGAS and Cybersyn – projects of electronic states, which have been brought to life in the 20th century in the Soviet Union and Chile. Their popularity is due to the rapid and extensive spread of cybernetics.

The result of this article is that the attempt to eliminate the risk of the dictator is still being made by mankind. One of the most modern and advanced methods of solution of this problem is electronic state. Despite the fact that the attempts to create an e-mail gosdarstvo failed idea still lives in the minds of mankind. One of the most successful alternatives may become the electronic control system, which will provide greater control of the state for humanity.

Keywords: *Cybersyn, OGAS, electronic control system, e-government, fear, risk society.*